

אנציקלופדיה
עבודת ה' פנימית

א-ז - אזק

בלבבי משכן אבנה

השיעורים של הרב זמנים ב"קול הלשון"

073.295.1245 | ישראל | 718.521.5231 USA

אזק

אזק, כמו שנאמר בקרא "אסור באזקים", ובפרטות, כמו שהאותיות עצמם מעידים, שכח האזקים - האזק הוא כח שחל על האז וזהו אזק אז-ק, כלומר שהוא אוזק, קושר ואוסר בבחינת "בית האסורים" את עצם מדרגת האז, ומונע ממנה להתגלות בשלימות.

שורש מדרגת ההווה לעומת מדרגת העתיד שלאחר החטא

שרשי הדברים, כידוע, אז הוא על שם העתיד כמו שנתבאר בכל שורשי האז עד השתא, והרי אדם הראשון נברא ביום שישי דמעשה בראשית, כמו שדורשים חז"ל על הפסוק "אחור וקדם צרתי" - אחור למעשה בראשית" וכמבואר בגמרא בסנהדרין, אילו אדם הראשון היה זוכה הוא היה נכנס מיד לסעודה ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים, והרי שמצד כך, א"כ, לא היה מהלך של עתיד אלא היה נגלה שם הוי"ה בבחינה שהוא הוה תמיד, ואדם הראשון היה דבק בהווייתו יתברך שמו,

אבל כאשר הוא אכל מעץ הדעת, שזהו היפוך האותיות של שורש המילה עתיד - עתד, הרי שהוא איבד את מדרגת ההווה, בבחינת מה שאומרים חז"ל "לא כשם שאני נקרא אני נכתב, נכתב הוי"ה ונקרא אדנות", כלומר הוי"ה - ההוה נעלם, ועל ידי כן נעתק אדם הראשון ממדרגת ההווה והופך כולו להיות פונה למציאות העתיד, והיינו שההווה נתרקן מתוכנו הפנימי, ונעשה שאיפה תמיד לעתיד, נעשה תקוה, נעשה שאיפה למציאות של העתיד.

מהות ההתמעטות לק' אמה שמכח החטא

-הגמ' בחגיגה דורשת על הפסוק שהובא לעיל "אחור וקדם צרתי ותשת עלי כפכה", שמתחילה היה קומתו של אדם הראשון מקצה השמים ועד קצה השמים, - או בלשון אחר - מן השמים לארץ, שזה קומה שלימה, וכאשר הוא חטא התקיים בו "ותשת עלי כפכה שהקב"ה, עמד ומיעטו - ושיעור המיעוט שהוא יהא ק' אמה.

ולפי"ז, מה שמונח באז - ק' שבאזק, שהאזיק שהוא הכח האוזק, זהו הק' שבאזק שזה בחינת מה שקומת אדם הראשון נעתקה למדרגה של ק' אמה, זה גופא כח האזיקות שמתגלה. וא"כ, ממדרגת ההווה נעשה מהווה מציאות של אז - ק, כלומר נעשה עתיד שזהו האז באז עצמו יש הגבלה מכח מדרגת הק'.

וביתר חידוד, קודם החטא קומתו של אדם הראשון היה מקצה השמים ועד קצה השמים ומן השמים לארץ, וכאשר הוא חוטא הוא מצטמצם בגבולותיו וכל שיעור קומתו הופך להיות ק' אמה, כלומר, שיעור הקומה של ק' אמה, הוא המהות של קומתו שבמקום שהקומה שלו תהיה קומה מלשון תקומה, היא הפכה להיות בבחינת הק' שבקומה, זוהי כל קומתו.

ומהות הק' מתפרשת בכמה פנים, ראשית, הרי מעיקרא, הוא היה בגן עדן והוא נתגרש מגן עדן לחוץ, כלשון הפסוק "וישלחוהו' אלקים מגן עדן לעבוד את האדמה אשר משם לוקח", ומצד כך האות קו"ף בהיפוך האותיות זה פוק שהוא צא בארמית כלומר, הוא דבק במדרגת הקו"ף וזה גופא הפוק שמוציא אותו ממקום גן עדן, וא"כ, הוא יוצא ממקום פנימיותו שבתוכו הוא נמצא, למציאות של חוץ - פוק לחוץ.

ויתר על כן, מהי מהות ההוצאה לחוץ? על המדרגה שקודם החטא נאמר בקרא "ועץ החיים בתוך הגן" וכמו שאומר התרגום "במציעותא דגנא", והיינו שאדם הראשון היה בנקודת האמצע וכאשר הוא חוטא, הוא יוצא מנקודת האמצע שזהו האמצע של הגן - נקודת המרכז של הגן, והוא יוצא לסביבות מציאות הגן.

ונחדד, יש את מה שהקב"ה מגרש את אדם הראשון מתוך גן עדן מחוץ מגן עדן, אבל עוד קודם לכן, בעצם האכילה עצמה, הוא יוצא מ"מציעותא דגנא" להיקף של הגן,

ומצד כך, האות קו"ף במילוי היא אותיות היקף והיינו שהוא יוצא לבחינת ההיקף שבדבר, כלומר, מה שקודם לכן הוא היה במדרגת הנקודה האמצעית שהיא מרכז הכל שהיא התכלית שהכל מכוון אליה, כמו שהרחיבו רבותינו על בחינה זו של נקודת המרכז שכולם מכוונים אליה בבחינת מחול וכדברי חז"ל, שעתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים והוא יושב ביניהם בגן עדן וכולם מחוו באמצע, וא"כ, זוהי נקודת המרכז שהכל מכוון אליה, וע"י החטא, האדם יוצא משם והופך להיות בבחינת "רשעים סביב יתהלכון" שה"סביב" זהו ההיקף שבדבר, וזה גופא ההגדרה שהוא הפך להיות קו"ף אמה.

יש ק' אמה מצד שיעור של אורך שזה ההבחנה של הקו שבקומה והקו שבקו"ף שזהו שיעור הדבר באורך, אבל יש את תפיסת ההיקף שמתגלה בקו"ף, שבמקום להיות בנקודת המרכז, הוא משתנה ויוצא לנקודת היקפו בבחינת "רשעים סביב יתהלכון".

גדר תפיסת ההקפה שמתולדת החטא

יותר על כן, כאשר הוא יוצא למדרגת ההיקף הרי שהוא יוצא לתפיסת ההקפה, כלומר - הרי בלשון תורה בכללות, יש ללשון של הקפה עוד משמעות ששייכת לענייני דידן, ראשית, יש לו משמעות של הקפה מלשון של עיגול כמו שנתבאר שזה במה שהוא יוצא מנקודת המרכז להיקף שלו, אבל יש את המשמעות של הקפה במובן של קנייה בהקפה "פורע הקפותיו" וכדו', ומדוע זה נקרא הקפה? כי כשהוא משלם מיד, הוא נותן תמורה למה שהוא קיבל, אבל כשהוא אינו משלם בעדו מיד, א"כ, הרי הוא הולך ולבסוף חוזר לכאן בשביל לפרוע, על שם כן זה נקרא הקפה, וזהו ה"פרע הקפותיו" שנאמר אצל אברהם אבינו שכאשר הוא חזר הוא פרע הקפותיו, כלומר לאחר שהוא עושה את הסיבוב, אז הוא פורע את ההקפה.

ובלשון אחרת והיינו הך - כשאין לאדם ממון לשלם, האפשרות שלו לשלם הוא ע"י שהוא הולך לעשות סחורה שזה מלשון "סחור סחור" בארמית שתרגומו "סביב סביב", ומכח שהוא קונה בהקפה הוא עוסק בסחורה - בפרקמטיא, ועל ידי כן הוא מרויח ממון והוא חוזר ומשלם את מה שהוא התחייב לשלם בתחילה, זהו גדר של כעני בלשון תורה שמשמעותו הוא סוחר, שהוא מקיף לצורך הסחורה.

ולענייני דידן, הבנת הדברים - מה שקודם החטא היה בבחינת "היום לעשותם ומיד לקבל שכרם" בבחינת "עולמך תראה בחיך", שבתוך החיים עצמם הוא דבוק ב"מציעותא דגנא", שזה הדביקות במציאותו יתברך שמו, ועל אף שהיה את הבחינה של עתיד באופן של "ילכו מחיל אל חיל", אבל המדרגה של ההווה היתה "היום לעשותם ומיד לקבל שכרם" בבחינת "שלושה הטעימן הקב"ה בעולם הזה מעין עולם הבא, אברהם יצחק ויעקב שנאמר בהם בכל, מכל, כל" כמו שאומרת הגמ' בסוף פ"ק דב"ב, וכברכת חכמים בפ"ק דברכות "עולמך תראה בחיך", כך היה צורת אדם הראשון קודם החטא.

וכשחל מציאות של חטא, מתגלה מהלך של "היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם", וב"למחר" יש גם מחר שהוא לאחר אלף שנים כדברי חז"ל ש"ימו של הקב"ה אלף שנים", וכל מהלך הבריאה הופך להיות שהשכר כולו הוא באופן של הקפה,

ובלשון אחרת והיינו הך - האדם עובר תהליך של גלגולים ושל היקפים ואז הוא מקבל את שכרו, כלומר - זה לא רק כפשוטו, היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם כדוגמת אדם שמוכר ומקבל את התמורה לאחר זמן שזה נקרא הקפה, אלא שכיון שנתארך סדר ימות עולם מהוה לעתיד דהיינו מששה ימים לשית אלפי שנים, שזה הרי עומק ההגדרה שמה שהיה בהוה יום אחד הוא מתפרט והופך להיות אלף שנה, ואז הוא הופך להיות עתיד, וממילא מכאן ואילך, כל צורת הדברים היא באופן של הקפה,

כלומר, אף ש"ימי חיינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה", אבל ע"י "רזא דיגילוגיא" האדם שייך לכל ימות עולם ע"י שהוא חוזר ומתגלגל עוד פעם, ומכח כך כל תפיסת נפשו הפכה להיות גלגול מלשון גלגל בבחינת היקף, כאן מונח עומק מדרגת הנפילה של "ותשת עלי כפכה" שנעשה המציאות של ההיקף מכח גילוי הקו"ף.

ובעומק יותר, המילה קו"ף עצמה היא נוטריקון קו-פה, כלומר, קו הוא מלשון תקוה שהוא מקוה להיות פה, איפה שהוא היה קודם לכן, והיינו, וכאשר הוא נתרחק ממדרגתו, אז נעשה אצלו תקוה לחזור למקומו הראשון, ההשתוקקות לדבר שהיה ונאבד ותקותו היא לחזור למקומו, זה הקו-פה שמתגלה בקו"ף.

גדר ה'קוף בפני אדם' שמתגלה בקו"ף

זאת ועוד, קו"ף הוא מלשון הבע"ח הנקרא קוף, שמהותו הוא כלשון חז"ל "כקוף בפני אדם" ביחס לאדם הראשון וכן ע"ז הדרך, כלומר כשהוא הפך להיות במציאות של ק' אמה, מה שמעיקרא הצורת אדם היה במדרגה של "נעשה אדם בצלמינו כדמותינו", "בצלם אלקים עשה את האדם", אבל כאשר הוא נופל, הוא נופל מהמדרגה העליונה הזו של "בצלם אלקים עשה את האדם" וכל מדרגתו הופכת להיות "כקוף בפני אדם", זוהי מדרגת "ותשת עלי כפכה" שעמד הקב"ה ומיעטו על קו"ף אמה, כלומר, קו"ף אמה זה שיעור, אבל קו"ף אמה זה מהות, והמהות של ק' אמה היא, שהפנים שהתחדשו לו בתולדת החטא, הם אינם הפנים שהיו לו במציאות שהיתה קודם לכן אלא כולו הופך להיות "כקוף בפני אדם".

וביאור הדברים, מעיקרא נאמר "נעשה אדם בצלמינו כדמותנו", "בצלם אלקים עשה את האדם" מעין צלם ודמות של מעלה, וכמו שנאמר בקרא "אני אמרתי אלקים אתם ובני עליון כולכם", והיינו שה"אלקים אתם" שהיה מעיקרא זה ה"בצלמינו כדמותנו", ה"בצלם אלקים עשה את האדם", אבל כאשר חל כח הקלקול של מציאות החטא שגרמה ל"ותשת עלי כפכה" שנתמעט קומתו, הרי שנתמעט הדמות, ומכאן ואילך בכל צורת האדם חל מציאות של התמעטות. מה שקודם לכן הוא היה במדרגת עץ החיים שנאמר בו "ולקח מעץ החיים וחי לעולם" מכח "בצלם אלקים עשה את האדם", עכשיו מהלך האדם הוא מה שנאמר בו "כי האדם הולך אל בית עולמו", וכל מציאות החיים היא "החיים יודעים שימותו", זה מציאותם.

גדר שיעור מקום של ד' אמות

ולפי"ז, נתבונן להבין ברור - מעיקרא שיעור קומתו של האדם, כלשון הגמ' שהובא לעיל, מקצה השמים ועד קצה השמים ומן השמים לארץ, וכאשר הוא נתמעט, כפשוטו היינו במה שהוא העמידו על ק' אמה, אבל בעומק יותר, הגדרת הדבר כמו שמבואר בדברי רבותינו, ונחמד את הדברים - שיעור האדם הופך להיות ד' אמות, [ויש מחלוקת בגמ' האם שיעור הד' אמות של האדם זה מחמת תנועת איבריו, או בכדי שיהא לו את האפשרות לפשוט ידיו ורגליו].

ולענין כמה וכמה דינים מצאנו את יסוד הדין של ד' אמות, מצאנו את זה לגבי שיעור שבת לענין שכל אדם ואדם יש לו ד' אמות ברשות הרבים - זה מיסוד הדין דאורייתא וכמו"כ מצאנו תקנה מדרבנן שד' אמות של אדם קונות לו בכל מקום, וזהו שם הדין שמצאנו ש"מת מצוה קונה מקומו" שהוא קונה את הד' אמות שלו, - ומכאן ואילך סדר הדבר הוא שמקום של כל אדם הופך להיות ד' אמות, ולדוגמא בעלמא, לגבי מה שנאמר בגמ' שהקובע מקום לתפילתו אלקי אברהם בעזרו, מה שיעור המקום של "קובע מקום" הרי הוא לא יכול לצמצם לעמוד באותו מקום בדיוק? - אלא, כמו שהביאו הפוסקים, השיעור של הקביעות מקום הוא ד' אמות, שאז זה עדיין נקרא אותו מקום וכן יש כמה וכמה דוגמאות לזה שכל הד' אמות נחשב לאותו מקום בגדרי תורה, ומ"מ א"כ, זה שיעור קומתו של האדם וזה שיעור קביעות מקומו.

ולפי"ז בהבנה בהירה, הרי לכא' אינו מובן, שהרי הקומה של האדם הפכה להיות ד' אמות וזוהי כל קומתו של האדם, ואיך זה מתיישב עם דברי הגמ' שאומרת שמיעטו לק' אמה? - אלא, כמו שסידרו רבותינו כידוע, ברשות הרבים יש לאדם ד' אמות כפשוטו, אבל ברשות היחיד אמר שמלבד הדין שצריך שתהא רחבה ד' צריך שגם גובהה יהא עשרה, ולכא' מה שמד' ברוחב נעשה עשרה בגובה זהו משום שד' בנוי על א' ב' ג' ד', כלומר - כשנצרך מנין של א' וב' וג' וד' עולה בידינו מנין של עשרה, זה גדר השיעור של רשות היחיד וכמו שאומרים חז"ל להדיא שהרוחב והגובה של רה"י זה לא שני שיעורים נבדלים אלא מהרוחב עצמו נעשה מציאות של גובה, שמהד' נעשה מציאות של עשרה,

והרי עשרה בהתפרטות שלהן זה ק' אמה שהרי האות י' מקבילה לאות ק', כידוע מאד בדברי חז"ל שבאותיות, היחידות - עשרות ומאות מקבילים אהדדי, וזה ההקבלה של האותיות אי"ק, בכ"ר וכן ע"ז הדרך. אבל מ"מ א"כ, שיעור קומתו של האדם הפך להיות ד' אמות,

שיעור ד' אמות משורש ד"א של מת מצווה

ועכשיו בהגדרה חדה - מה שהאדם הפך להיות ד' אמות זה מכח השיעור של "מת מצווה קונה מקומו", זה יסוד הדין של ד' אמות ושאר הדינים של ד' אמות שנאמרו הם ענפים מאותו יסוד, ומאיפה יסוד הדבר ששיעור קומתו ד' אמות? - כיון שמעיקרא ששיעור הקומה שלו היה מקצה השמים ועד קצה השמים ומן השמים לארץ, זה היה שיעור, של אדם חי שע"ז נאמר "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה" שזה השיעור של צורת אדם חי שנאמר ביעקב אבינו וכדברי חז"ל "יעקב אבינו לא מת" אלא "דמות תם חקוקה בכסא", כלומר - הסולם עצמו הוא יעקב וכמו שאומרים חז"ל "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה - דא יעקב", שיעקב עצמו, שהוא מעין שופריה דאדם הראשון כמו שאומרת הגמ', הוא הסולם, וכמו שאדם הראשון היה מהארץ לשמים כך גם יעקב אבינו הוא "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", אבל שאר בני אדם שאין להם את אותה מדרגה, הם "כקוף בפני אדם", אין להם את ה"שופרא" מעין שופריה דאדם הראשון, ולכן צורת מראיתו, ולפי"ז צורת קומתו ומהות קומתו אינה אלא מציאות של ד' אמות, וזה שורש הבחינה של ק' אמה כמו שנתבאר. וא"כ שורש הד' אמות, זה מדין "מת מצווה קונה מקומו".

וכאשר האדם נמצא במדרגה של שבת, כיון שביסודה של השבת כתוב "אל יצא איש ממקומו ביום השבת" "שבו איש תחתיו" הרי שכל הבני אדם צריכים להיות כל אחד במקומו שלו, ומצד כך, כמו שחידדו רבותינו מי שנמצא ברשות הרבים בשבת מתגלה אצלו תפיסת המיתה שאין לו מציאות של קיום, ולכן יש לו שיעור של ד' אמות מאותו מציאות של "מת מצווה קונה מקומו", כלומר - כשהוא נמצא בשבת באופן שאין לו את הרשות היחיד שלו, הרי שבמקום שהוא נמצא הוא קונה את הד"א מעין דין של "מת מצווה קונה מקומו", יש "מת מצווה קונה מקומו" קבוע ויש "מת מצווה קונה מקומו" לשבת קודש, הוא הרי לא יכול לילך ממקום למקום באופן שיש עליו חפצים האסורים בטלטול ברה"ר, וא"כ הוא כמו מת מצווה שהוא קונה את המקום שבו הוא נמצא לשעה, זה גדר הדין של ד' אמות ברה"ר [ויש בדברי הבעה"מ כידוע, שהקביל את דין ד"א ברה"ר לדין של ד' אמות של אדם קונות לו שתיקנו חז"ל].

גדר חדל שמגיע עד מקום הדלת מבחוץ

אבל מ"מ א"כ, המציאות של קומתו הופכת להיות בשיעור זה של ד' אמות, ומה הגדרת הדבר? - אדם הראשון התגרש מגן עדן, וכמו שהוזכר בראשית הדברים יש את עצם המהלך שהוא יצא מנקודת האמצע להיקף, שזה הקו"ף בבחינת היקף - הקפה, והמהלך השני, שהוא לא רק נשאר בתוך גן עדן באופן של הקפה אלא הוא נתגרש מגן עדן בבחינת פוק, וכשהוא בחוץ א"כ שיעור מקומו הוא ד' אמות, והרי שם נאמר שהקב"ה שם את הכרובים ואת להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים, שנעשה כח מונע מלהיכנס למציאות של פנים.

ולפי"ז ההגדרה המדוקדקת היא - הוא נתגרש מבפנים לחוץ, וכל מי שנמצא בחוץ ולא יכול להיכנס לפנים, נקרא כסדר בלשון חז"ל "מחזר על הפתחים" בבחינת עני, ולכן כל עני נקרא גם דל כי הוא שייך רק לדלת של הבית והוא לא יכול להיכנס לפנים, הוא מחזר על הדלתות באופן שהוא נמצא במקום הפתח ואז הוא מגיע עד מקום הדלת שהיא מלשון דלות, כל מי שאינו שייך ל"בפנים" אלא שייך ל"בחוץ" הוא בבחינת עני, והשיעור של "הבחוץ" שבו הוא עדיין יכול להתקרב לפנים, אינו אלא עד המציאות של הדלת, וזהו הגדר של דל. כמו שנאמר בבע"ח שבא לגבות את משכנו "בחוץ תעמוד והאיש אשר אתה נושה בו יוציא אליך את העבט החוצה", מעין כך מתגלה ביסוד הדבר בכל עני, שהמקום שאליו הוא יכול להגיע הוא רק עד מציאות הדלת, ועל שם כן כל עני נקרא דל כי הוא מחזר על הפתחים וא"כ, הוא מגיע עד מקום הדלת מבחוץ,

אם זה באופן שהוא כבר נכנס מהדלת ולפנים, א"כ, מציאותו כאן היא כבר לא מדין עני אלא מדין אורח, ומה שבעה"ב הכניס אותו זה לא מדין צדקה אלא מדין אחר בבחינת מה שאשתו של מר עוקבא היתה נותנת ריפתא "דמיקרבה הנייתה", כלומר - מר עוקבא עצמו היה נותן מעות בדלת, אבל היא היתה מכניסה אותו לבפנים שאז זה כבר דין של אורח שנכנס לתוך הבית,

ומ"מ א"כ, כשנותנים מעות למי שמחזר על הפתחים, העני נמצא במקום הדלת כמו שנתבאר, ועל שם כן כל עני נקרא **דל**, וא"כ, מה שמידת **דלות** נקראת **דלות**, זהו משום שהיא נוגעת עד מקום הדלת, מן השפה ולחוץ ולא מן השפה ולפנים, זה מקום הדלות.

גילוי הדלות שחל בדל"ת

ולפיקך, ברור, בהקבלה למה שנתבאר השתא - השיעור של ד' אמות עניינו, שהוא באופן של דל זהו ה"דל"ת אמות" - הוא הופך להיות בבחינת דל שמגיע רק עד מקום הדלת שהוא לא יכול להיכנס לפנים.

וזה מה שהקב"ה שם את הכרובים ואת להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים, שאז אי אפשר להיכנס יותר למקום הפנים, ותמיד נשארים בחוץ, במדרגה של הדלת, וכשאי אפשר להיכנס, זה ה"דל"ת אמות" שיש לאדם בחוץ שהאדם נשאר בתוכם.

ובלשון אחרת והיינו הך, הרי כמו שנתבאר בראשית הדברים, מעיקרא הכל היה במדרגה של הוה, ומצד כך הגילוי של שמו יתברך - גילוי שם הוי"ה לא היה במדרגה של **עבר הוה ועתיד** אלא במדרגה של **הוה תמיד**, זה מה שהיה מעיקרא,

אבל כאשר חל מציאות הקלקול שנהפכה מציאות ההוה למציאות של **עבר הוה ועתיד**, וכמו שנתבאר שזה נקרא **עתידי** מלשון **דעת** בבחינת עץ הדעת, הרי שנעשה שורש של **דלות בדל"ת** אותיות של שם הוי"ה - זוהי הדלות העיקרית, השורש של כל הדלות, ומכאן ואילך מתגלה "לא כשם שאני נכתב אני נקרא, אני נכתב בהוי"ה ונקרא באדנות" וזה ההשגה שלנו בשורש השורשים, כל התורה כולה היא שמותיו יתברך שמו, ושורש כל שמותיו שהוא שם העצם, זהו שם הוי"ה ברוך הוא, שמו המפורש, והדלות חלה בשורש הדבר, ביחס לשמו יתברך, זה ד' שבמילוי הוא **דל"ת**, מלשונדלות, כי מתגלה הדלות של מציאות שמו יתברך בערכינו, בהשגתנו שלנו באופן של קריאת שמו ית' ש"לא כשם שאני נקרא אני נכתב", ונעשינו דלים במציאות קריאת שמו - כאן מונח עומק נקודת הדלות שחלה **דל"ת**.

וכמו שנתבאר, הד' אמות שמתגלים בדין של קניינים במה שיש לאדם קנין בד' אמותיו, הם משורש הד' אמות של מת מצוה שקונה מקומו. וביאור הדברים - הגדרת "מת מצוה" היינו שהנקודה הפנימית נעלמת ומה שנשאר זה רק החיצונית, כלומר - הנשמה נסתלקה ונשאר רק מציאות של גוף, זה הגדרה של מת, ומה שהוא נקרא "מת מצוה" כי במילה **מצוה**, האותיות **מ' וצ'** שבה בא"ת ב"ש זה י' וה' - הרישא של שם הוי"ה והו' וה' שבמצוה זה הסיפא של שם הוי"ה כידוע עד מאד בדברי רבותינו, וא"כ, **מצוה** זה אותיות הוי"ה רק ששני האותיות הראשונות נתהפכו מי' - ה' להיותו **מ' - צ'** באופן של א"ת ב"ש,

-וזה ההגדרה של "מת מצוה" שמת מצוה הוא ההעלם של שם הוי"ה, יש אופן ששם הוי"ה נעלם באופן של "לא כשם שאני נקרא אני נכתב" שזה הופך מהוי"ה לאדנות, ויש אופן ששם הוי"ה נעלם מכח הא"ת ב"ש, שהי' וה' של שם הוי"ה מתהפכים והופכים להיות במקום י' וה' **למי וצ'** שהם אותיות השורש של המילה **מצוי** שהפך להיות **צם** מלשון **צמצום**, וא"כ, זה הבחינה של "מת מצוה קונה מקומו", מת מצוה הוא מי שנתגלה אצלו ההסתר, ההעלם, מי שאצלו נעשה הבחינה של **מת**, ושורש המיתה, בערכינו ובהשגתנו שלנו, הוא שם הוי"ה הבלתי מושג לנו, שההעלם שלו הוא שורש המיתה, זהו מה שמת מצוה קונה מקומו, שזה השורש ששיעור מקומו של אדם הוא כמת הוא הופך להיות ד' אמות כמו שנתבאר, ושורש הדבר חל בד' אותיות של שם הוי"ה בשתי הפנים שזכרו.

-זהו א"כ, **השורש של מציאות ה"אצק"**, כמו שנתבאר, שורש האצק זהו הכח שאזק את **האז** - שמעלים ומסתיר את מציאות **האז** והופך אותו לנעלם, מכוסה ובלתי גלוי, ומכח כך, אין לנו את הגילוי של הוה כסדר, אלא הזמן נהפך להיות מציאות של עבר ועתיד, ודייקא עתיד שזה בחינת **אז**, ויתר על כן, הוא מעכב את גילוי העתיד שזהו הציפיה לביאת המשיח שיש בה עיכוב, שע"ז נאמר "אע"פ שיתמהמה אחכה לו כי בוא יבוא", ומ"מ העתיד נעלם בבחינת "לליבי גיליתי לפומי לא גיליתי", שיש כח שאזק את העתיד ונעשה בו הסתר, זה מקום **האצק** כמו שנתבאר.

'חוקת התורה' - הכח שאזק את הטעמי תורה

ובלשון אחרת והיינו הך, יש ציור של קודשא בריך הוא שזהו **האצק** מצד שמו יתברך כמו שנתבאר עד השתא, ויש ציור של **האצק** שזה **האזיקים** שמתגלים בתורה עצמה שזהו כח החוק שבתורה - "זאת חוקת התורה" - חוקה חקקתי לך ואין לך רשות להרהר אחריה", זה נאמר ביחס לפרשת פרה אדומה שבאה לטהר את מי שנטמא מטומאת מת, והיא הנקראת 'חוקת התורה'.

וכמו שברור - כל דבר, יש בו אופן של מצוה, שאם לא היה בו את אותו אופן של מצוה א"כ הוא לא היה יכול להיות קיים, ומצד כך מהו היסוד של מצווה שמתגלה אצל מת? -יש את הגדר של "מת מצוה" שעצם המת עצמו הופך להיות "מצוה" וזה גופא תיקונו במה שהוא הופך להיות מצוה שזה הדין של 'מת מצווה הכל קרוביו' לענין התעסקות בו, יש את האופן של מי שמטפל במת שזה בגדר של מצווה שהרי מי שעוסק בצרכי המת פטור מן המצוות מדין "עוסק במצוה פטור מן המצוות",

בעומק, דייקא בדין של אונן שהוא פטור מן המצוות, אחד מן הטעמים שמבואר בירושלמי הוא משום שהוא טרוד בצרכי המת ובכבודו של מת, כי כאן מונח השורש העמוק של "עוסק במצוה פטור מן המצוה", כלומר - מה שיסודו של הדין 'עוסק במצווה וכו' נאמר באונן היינו בשביל לגלות שאע"פ שהמת מצד עצמו הופך להיות חפשי מן המצוות ולכן אונן פטור מן המצוות, אבל מהצד השני גדר הדבר כיון שהוא חפשי מן המצוות לכן גם מי שנטפל אליו נעשה חפשי מן המצוות ולכן אונן פטור מן המצוות, אבל מהצד השני גדר הדבר שהוא מחדש מצוות לאחר, והיינו שהמת גופא מחדש מציאות של מצוה למי שנטפל למת, וזהו גופא תיקונו של מת במה שהאחר נטפל אליו.

אבל זה לא תיקון שלם, ולכן מי שמטפל במת הופך להיות טמא מת, ופרשת פרה אדומה שהיא חוקה - "חוקה חקקתי לך" שבאה לטהר את הטמאים מטומאת מת היינו שהיא באה לטהר את כח הדבר הנעלם שנמצא במציאות המת שהוא יוצר את המציאות של ההסתר שבטומאת מת.

ראשית בדרך רמז ולאחר מכן בהבנה - המילה אזק עולה בגימטריא חק, כלומר - החקיקה הפנימית היא במה שהחק הוא דבר שאין השכל משיגו וזה גופא נקרא לאזק את גילוי פנימיות התורה. -בכללות יש את טעמי התורה שמתגלים בתורה ויש את מה שנעלם ובפרטות ביחס לפרשת פרה אדומה אומר הקב"ה למשה רבינו "לך אני מגלה טעמה לאחרים אין אני מגלה טעמה" וא"כ לאחרים היא בגדר חוק, והחק שמתגלה זהו כח האזק, הכח שאזק מעלים ומסתיר את מציאות פנימיות הטעמי תורה.

-יש את שורש האזק בו יתברך שמו, שזהו הכח שאזק את שם הוי"ה כמו שנתבאר בהרחבה לעיל, אבל בהשתלשלות של אוריתא בבחינת "קודשא בריך הוא ואורייתא חד" הוא אזק את פנימיות הגילוי של מציאות הטעמי תורה, כלומר - הרי הטעמים זה הדבר הפנימי שבתורה שכידוע נחלקת לטעמים, נקודות, תגין ואותיות, ופנימיות השגתינו בתורה היא במדרגת טעמי תורה, וההעלם וההסתר של הטעמי תורה, הוא נקרא אזק - אזיקים, הכח האזק את עצם מדרגת גילוי הטעמי תורה.

והמקום ששם זה מתגלה בעיקר, זהו במקום של מת שזהו פרשת פרה אדומה שמטהרת את מי שנטמא בטומאת מת שכח הטהרה שלה היא מכח מדרגת חק, ואופן הטהרה שמתגלה הוא במדרגה של אזיק בבחינת "אסור באזיקים".

ה'אזק' דקדושה - גילוי עומק כח החקיקה שמונח בעצם הדבר

ובלשון אחרת והיינו הך, הגדרת עומק הטהרה שמתגלה בפרשת פרה אדומה שזה עומק מציאות החקיקה היא בעצם מה שהדבר נעשה אזק שע"י כן, הוא גופא מחובר ומקושר, כלומר - כשהדבר חקוק, החקיקה לא יכולה להיפרד מהדבר, משא"כ בדבר שנמצא ע"ג דבר אחר באופן שהוא דבוק בו, הוא בר הפרדות, זה ההבדל בין אותיות כתובות לאותיות חקוקות, כשאותיות כתובות באופן שהם בולטות, הרי שאפשר כביכול להסיר אותם, הם הצטרפו למקום שע"ג הם כתובים אבל אפשר להסיר אותם ממנו, אבל אם זה באופן של חקיקה, א"כ הוא מונח בעצם מינייה וביה בתוך הדבר, זה עומק האזיקה של קדושה וזהו האזק שהוא בגימטריא חק כמו שנתבאר, שהצירוף של מה שהדבר אזק אליו הוא באופן של חקיקה בדבר שהוא בלתי מתפרד, זה עומק נקודת הדבר וזה שלימות ההארה שמתגלה.

מה שכפשוטו מצד מהלכי הקלוקל שבאזק מתגלה האז - ק כמו שנתבאר עד השתא בסיעתא דשמיא, שזהו שורש חטאו של אדם הראשון שנאמר בו "ותשת עלי כפכה", שהוא נתמעט לק' אמה, שזה ה"כפכה" - כף בגימטריא ק' כלומר - מה שזה מתמעט לק' אמה היינו מצד הכיפוף שיש בכף היד שמכח כך היא נקראת כף מלשון שהיא מתכופפת, כי כף היד זה האבר הקל שמתכופף באדם, [יש גם בחינה של "כפיפות קומה" אבל עיקר הכפיפה מתגלה בכף היד ששם מתגלה שורש ה"כפיפות קומה" של ה"ותשת עלי כפכה"].

אבל כשזה מתגלה מצד מהלכי התיקון, כמו שנתבאר, מתגלה המדרגה שהדבר אזק ומחובר אליו באופן שהוא חקוק בו,

עומק מדרגת ה'מחוקק' של משה רבינו

זהו עומק מדרגת התורה שנקראת חוק והיא ניתנה ע"י משה שנקרא מחוקק כמו שנאמר בקרא "שם חלקת מחוקק ספון", זהו מקום קבורתו של משה רבינו, ודייקא אופן הקבורה במקום של "חלקת מחוקק ספון", לא היה באופן של טומאת מת בבחינת "מת מצוה" שנתבאר, כי הרי לא היה את גדר המצווה של קבורה אצל משה רבינו, אלא הקב"ה בעצמו נטפל למשה רבינו, למה שאין גדר של "טמא מת" ממשה רבינו, כי אצלו נאמר "לך אני מגלה טעמה", וא"כ לא צריך פרשת פרה אדומה בשביל לטהר את מי שנטמא ממשה רבינו.

ומונח כאן עומק נפלא במדרגתו של משה רבינו, כפשוטו, ה"לך אני מגלה טעמה", היינו שעיקר טהרת הטמא מת זהו עיקר פרשת פרה אדומה, ולמשה רבינו התגלה טעם הדבר, אבל בעומק, ההגדרה היא הרבה יותר עמוקה, כשמתגלה הטעם, הרי שכבר אין גדר של טומאת מת מתוך אותו דבר, וזהו מיתתו של משה רבינו ש"איכרי מחוקק" שנאמר דייקא ביחס למקום קבורתו - "כי שם חלקת מחוקק ספון", ומצד כך - מה שאצל כל אדם, יש לו ד' אמות של 'מת מצוה קונה מקומו' וזה שיעור קומתו, אצל משה רבינו מתגלה התיקון ע"י "ולא ידע איש את מקום קבורתו", וא"כ, אין לו ארת הד' אמות של מקום הקבר שהוא קונה אותם בגדר קניינים כי הרי לא נודע מקום הקבורה, וא"כ אין לזה שיעור של קנין, וודאי שכפשוטו הגדר הוא שהוא קונה רק שאנחנו לא יודעים איפה הוא קנה, אבל בעומק, ברור לכל בר דעת שלא כך הם פני הדברים, אם אין לו מקום מבורר ממילא לא שייך שם מציאות של קנין, והיינו שמשם רבינו חוזר ומתעלה מן הארץ לשמים, שזה מה שהוא עולה ארבעים יום ג' פעמים ומקבל את התורה, הוא "איש השמים" כי הוא מקצה השמים ועד קצה השמים ואצלו מתגלה כל מהלך התיקון.

-זה מדרגתו של משה שהוא נמצא באז - "אז ישיר משה", כלומר - ה"אז ישיר משה" היינו שמשם רבינו מתקן את האזק והוא מגלה את זה באופן של חק - חקיקה שזה מה שנאמר בו "חלקת מחוקק ספון", והוא מגלה את שאזק את זה ואז זה נהיה בלתי נפרד אלא מחובר מינה וביה, ומצד כך, הד' אמות המתגלים הם לא באופן של ד' אמות של מת דקלקול, אלא באופן של "אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה" בבחינת "הליכות עולם לוי" - "ילכו מחיל אל חיל",

וזהו א"כ שלימות ההארה של האזק שמגלה את עומק החקיקה של הדברי תורה, באופן של חיבור עצמי לדבר, בלתי נפרד, זה אזק, אבל זה לא "אסור באזקים" מצד "בית האסורים" של האיסור, אלא מצד מדרגת "אסור ברהטים", מצד שלימות תוקף האהבה של החיבור, "חלקת מחוקק ספון".